

NORME provizorii DAFOC

Abrevieri

Sistemul de abrevieri va fi cel standard din lexicografia românească:
 = s. m., s. f., s. n., pl., art.; adj.;
 = vb., tranz., intrans., refl., prez., ind., pers., impers.;
 = bg., fr., engl., germ., it., lat., magh., protorom. [= protoromanul], rus., rut. [= rutean],
 săs., sb.¹, v. sl., slav. [=slavon], tc., ucr.
 = Ban., Bas.[= Basarabia], Bucov., Criș., Dobr., Maram., Mold., Munt., Olt., Transilv.
 = Et. nec. [= etimologie necunoscută]
 = P. ext., P. gener.
 etc.

Simboluri

Terminologia populară (termeni dialectali, regionali, comuni) = T_P

Terminologia științifică = T_S

Pentru subsensuri sau pentru disocieri ale grupurilor de sintagme ori seme specifice:
 dimensiuni mai mici ale acestor două notații: T_S și T_P

Termeni complecși = T_P+T_S (notat $T_P T_S$) sau T_S+T_P (notat $T_S T_P$) vor fi redați conform circulației diacronice și distractice a lexemului:

– pentru sensuri: $T_S T_P$ sau $T_P T_S$

– pentru subsensuri: $T_S T_P$ sau $T_P T_S$

Cuvântul–titlu

1. Este redat cu majuscule, bold.

2. Se indică accentul.

Mențiune

Nu se indică accentul pentru:

- a. termenii T_S neadaptați limbii române;
- b. termenii T_P al căror accent nu a fost identificat la nivel dialectal.

3. Se redă: forma nearticulată, singular (pentru substantiv și adjectiv) și forma la infinitiv (a verbului, fără particula *a* înaintea formei de infinitiv).

Mențiune

Orice excepție de la aceste forme standard este semnalată prin mărci lexicografice specifice.

4. Categoria gramaticală, prescurtată standard, se introduce după cuvântul-titlu.

Unde există mai multe forme sau/și sensuri care au mai multe categorii gramaticale acestea se redau conform normativului DLR.

Mențiune

Dacă genul substantivului nu poate fi identificat, apare prescurtarea: „subst.” adăugându-se, când e cazul, indicațiile specifice standard: „invar.”, „pl.” etc.

¹ Indicația „scr.” [=sârbo-croată] nu va fi dată niciodată, chiar dacă va fi găsită în dicționarele sau lucrările de specialitate apărute înainte de 1989. Denumirea „sârbo-croată” corespunde unui semnificanț cu amprentă politică; în limba română (dialectul dacoromân) nu se poate vorbi decât de influență sârbă.

5. Numărul sensului Ts sau Tp (urmat de punct și redat cu bold) este indicat după însemnele diastratice: **TS** sau **TP** atunci când avem de-a face cu mai multe sensuri Ts sau Tp. Dacă există numai un (sau câte un) sens Ts sau/și Tp, sensul va fi marcat numai de indicația diastratică.

Îmbinările de cuvinte

1. Locuțiunile, expresiile, sintagmele, construcțiile și îmbinările mai puțin stabile de cuvinte sunt lucrate sub intrarea cuvânt-titlu care reprezintă **centrul lexical** al acestor expresii, sintagme etc.

2. În cadrul unui sens, locuțiunile, expresiile, sintagmele, construcțiile și îmbinările mai puțin stabile de cuvinte sunt indicate în ordinea alfabetică a primului termen al structurii și sunt redată prin bold + italic, primind definiția după semnul « = ».

3. Îmbinările de cuvinte specifice Ts, în număr foarte mare în multe cazuri, reprezintă structuri lexicale de grade diferite de coeziune, îmbinări de cuvinte mai mult sau mai puțin stabile. Pentru că nu se poate întotdeauna stabili cu exactitate gradul de coeziune lingvistică a structurii lexicale, vom folosi în mod formal, prin convenție lexicografică, formula „(În sintagma)” sau „(În sintagmele)” pentru sintagmele structurate ca atare, cât și pentru îmbinările mai puțin stabile de cuvinte.

Diastratia

Se marchează pentru fiecare unitate lexicală (sens, subsens etc.) caracterul Tp sau Ts, prin simbolurile specifice, **în ordinea circulației diacronice a fiecărei unități.**

Definiția

1. Este alcătuită în funcție de apartenența cuvântului la Tp sau Ts: elementele explicative sunt redată în registru popular pentru (sub)sensurile Tp și în registru științific pentru (sub)sensurile Ts (cu păstrarea rigorilor de transparență a exprimării specializate).

2. Orice preluare completă sau fragmentară dintr-o sursă este indicată prin redarea sursei (siglate) între paranteze rotunde.

Mențiune

Când nu apare indicată nicio sursă înseamnă că formularea definiției aparține autorului (autorilor) articolului.

3. Este preferată definiția analitică.

4. Sinonimia este indicată prin corelația cu termenul de bază. Acesta va cuprinde, după definiția sa analitică, toată seria sinonimică redată după semnul « ; », într-o a doua parte a definiției. Celelalte sinonime ale seriei vor fi definite numai prin termenul de bază.

5. Sinonimele parțiale sunt introduse în ultima secvență a definiției, după «.» și «V.» fiind redată prin caractere spațiate, conform tehnicii DLR.

Citatele

1. Fiecare secvență lexicografică, sens, subsens sau sintagmă (expresie, locuțiune, construcție) este exemplificată de:

a) **maximum trei citate** — pentru fiecare sens, subsens, sintagmă sau pentru fiecare Ts ori Tp — din texte din bibliografia DAFOC, citatele fiind despărțite între ele prin « ; », șirul lor fiind încheiat prin « . »;

b) **maximim șapte dicționare**;

c) **sursele dialectale sunt redade *in extenso***, limitate de sistemul normativ DLR;

Mențiune

Excepțiile depind de sistemul de alcătuire a definiției care, dacă este complexă (adică dacă are mai multe părți, ori dacă este precedată de o paranteză care se referă la mai mult realități care determină sensul termenului), va trebui exemplificată de un număr proporțional mai mare de citări din texte și de dicționare.

2. Citatele din texte sunt selectate în ordine cronologică conform următoarelor criterii:

a) să indice prima atestare (acolo unde poate fi identificată) cu anul dat între paranteze pătrate, înaintea sursei;

b) să oglindească perioadele succesive de dezvoltare a limbii române: perioada veche, perioada modernă și cea contemporană (acolo unde este cazul);

3. Șirul dicționarelor este introdus prin « Cf. » — după seria citatelor exemplificatoare — și se încheie prin « . ».

Corpul articolului

1. Un articol cuprinde taxonomizarea lexicografică caracteristică: sens, subsens și/sau sintagmă (expresie, locuțiune, construcție), fiecare (sub)categorie fiind individualizată prin: categorie gramaticală – dacă nu avem aceeași categorie semnalată după cuvântul-titlu circulație (diacronică, diastratică, diatopică)
definiție
citate din texte și dicționare exemplificatoare.

2. Atunci când este indicată zona dialectală pentru secvențele Tp, ea este totdeauna specificată, evitându-se indicațiile prea generale sau relative de tipul: „regional”, „Prin Munt.”.

3. Specificarea zonelor dialectale, când acestea sunt mai multe, se dă în ordinea deplasării acelor de ceasornic, începând cu „ora 12”: „Maram.”, „Bucov.”, „Mold.”, „Bas.”, „Dobr.”, „Munt.”, „Olt.”, „Ban.”, „Criș.”, „Transilv.”.

Indicațiile gramaticale și lexicologice ale penultimului paragraf

1. Sunt introduse prin semnul grafic specific: „-”.

2. Pentru substantiv și adjectiv se indică forma de plural atunci când aceasta este atestată. Dacă există în Tp sau/și Ts mai multe forme, ele sunt indicate ca atare, cu specificarea categoriei gramaticale și a surselor (acolo unde este cazul conform normelor DLR).

3. Pentru verb este indicată forma de indicativ prezent persoana 1 (excepțiile sunt tratate conform normativului DLR).

4. Dacă există în Tp sau/și Ts mai multe forme verbale, ele sunt indicate ca atare, atunci când e cazul, cu indicațiile de circulație.

5. Variantele lexicale ale cuvântului-titlu sunt redate indicându-se sursa (dacă forma respectivă nu apare în citate) și categoria gramaticală (dacă este diferită de cea a cuvântului-titlu) (se respectă și aici norma DLR).

6. Variantele lexicale sunt redate cu bold și este indicat accentul lor (când acesta este cunoscut).

7. Pentru termenii neadaptati se dă pronunția, după modelul DLR.

Indicațiile etimologice – ultimul paragraf

1. Indicațiile etimologice urmează după seria indicațiilor gramaticale și lexicologice, fiind introduse prin semnul grafic specific: „-”.

2. Etimologia este indicată diferențiat după cum elementul lexical avut în vedere aparține sau Tp sau Ts .

3. Orice etimologie este indentificată în funcție de sursele adecvate, citate ca atare, între paranteze rotunde, după formularea etimologiei.

4. Etimologia acceptată ca certă de autorii DAFOC este dată prin indicarea simplă a etimonului redat cu bold și introdus, după semnul „-”.

= Pentru elementele moștenite vom reconstrui totdeauna forma protoromană după regulile DÉRom.

Va fi reconstruită conform modelului:

SOÁRE: — Protoroman */sol-e/, cf. REW₃ s.v. *sol*.

= „Din ” pentru elementele care au intrat în limba română ulterior etapei protoromane; includem aici atât elementele de origine: veche slavă, slavonă, maghiară, turcică etc., cât și termeni intrați succesiv, în etapele următoare, în limba română atât la nivelul graiurilor, cât și în limba literară, provenind din: bulgară, ucrainiană, rusă, turcă, tătară, poloneză, germană, franceză, engleză etc.

= Formațiile pe terenul limbii române sunt redate direct, prin însumarea (semnul „+”) elementelor de compunere sau derivare.

5. Etimologia incertă, probabilă, prezentată neunanim în literatura de specialitate, este indicată ca atare; autorul DAFOC va face efortul de a opta pentru o soluție, argumentând — cu citarea surselor — atât propria opțiune, cât și alte ipoteze; argumentația poate fi făcută atât în paragraful respectiv, cât și într-o eventuală notă subsumată acestui paragraf.

6. Etimologia necunoscută se indică prin notația „Et. nec.”

Atunci când verificările în toate sursele (inclusiv în areal romanic) indică evoluția unui sens pe terenul limbii române, atunci în paragraful etimologic se specifică acest lucru prin formularea: „Evoluție lexicală pe teren românesc”.

Mențiune

a. Sunt date numai acele etimologii care pot fi identificate și atestate în surse; sursele sunt totdeauna indicate între paranteze rotunde.

b. Se va face o diferențiere strictă între etimonul unei sintagme (calcul lexical direct) și sintagma echivalentă din limba sursă, mai mult sau mai puțin asemănătoare lexical cu sintagma românească.

c. Etimologiile sintgmelor Ts reprezintă o situația specială. Este de dorit să le facem loc prin comentariu direct (nu în cadrul unei note) în acest ultim paragraf al etimologiei.

Notele

Notele pot fi introduse oriunde în corpul articolului.

Numerotarea lor se face în mod curent, prin cifre arabe la umărul drept al elementului comentat/completat.

Semnătura

1. Este redată prin inițialele autorului redactor al unui articol, între paranteze pătrate.

2. Este introdusă la sfârșitul fiecărui articol.

3. Dacă există doi autori sau mai mulți ai aceluiași articol, se indică toate numele.

4. Fiecare notă poartă semnătura autorului ei, cu excepția acelor note care aparțin autorului articolului care cuprinde nota.

Surse și sistemul siglării

1.

Bibliografia este grupată conform categoriilor de surse din anexa Bibliografie:

- lucrări filologice despre fenomenele, obiectele cosmice și despre constelații;
- surse Ts : dicționare, manuale, monografii, hărți stelare etc. din domeniul astronomiei;
- texte semnificative ale limbii române vechi, premoderne, moderne și contemporane;
- site-uri (astronomice).

2.

a) Siglele textelor/volumelor sunt redade conform: Autor/Autori an, numărul paginii

Ex. Nadolschi 1957, 56

Pal/Ureche 1983, 123

Pamfile 1915, 32

b) Siglele dicționarilor cunoscute vor fi redade conform literaturii filologice de specialitate:

DL, DLR, DEX. M. D. Enc., LTR etc.

c) Revistele care circulă în mod curent în literatura filologică de specialitate vor prelua sigla în circulație; dacă faptele se dovedesc aleatorii, sigla va fi atribuită pentru fiecare caz în parte, prin convenție colectivă.